

SAVIENĪBAS AUGSTAIS
PĀRSTĀVIS ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 18.8.2023.
JOIN(2023) 30 final

KOPIĢS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabals

2022. gada ziņojums

KOPIĢS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

HONKONGAS ĪPAŠS PĀRVALDES APGABALS

2022. GADA ZIŅOJUMS

Kopsavilkums

Kopš Honkongas nodošanas Ķīnas Tautas Republikai (ĶTR) 1997. gadā Eiropas Savienība (ES) un tās dalībvalstis ir cieši sekojušas līdzī politiskajām un ekonomiskajām norisēm Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabalā (ĪPA).

Saskaņā ar Eiropas Parlamentam 1997. gadā pausto apņemšanos Komisija un Augstais pārstāvis nāk klajā ar gada ziņojumu par norisēm Honkongā, kurā īpaša uzmanība ir pievērsta principa “viena valsts, divas sistēmas” īstenošanai un Honkongas autonomijai, kā paredzēts Pamatlikumā.

Šis ir 25. ziņojums — par 2022. gadu. Šo gadu iezīmēja šādi notikumi: i) Honkongas nodošanas Ķīnai 25. gadadiena ar prezidenta *Xi Jinping* vizīti; ii) otrā gadadiena kopš Nacionālā drošības likuma (*National Security Law, NSL*) piemērošanas Honkongai; un iii) zvērestu nodeva *John Lee*, pirmais izpildvaras vadītājs, kas tika izvēlēts pēc Honkongas vēlēšanu sistēmas būtiskas pārveides. *John Lee* bija vienīgais kandidāts. Vienlaikus 2022. gadā turpinājās procesi, kas mazina gan Honkongas augsto autonomijas līmeni, gan arī tiesības un brīvības, kuras bija paredzēts aizsargāt vismaz līdz 2047. gadam.

Šo gadu iezīmēja arī *NSL* tālejošā īstenošana. Turpināja saasināties demokrātiju atbalstošo aktīvistu un politiķu tiesas procesi. Šos tiesas procesus gaidīja daudz cilvēku, ieskaitot 47 demokrātiju atbalstošos aktīvistus, kuri piedalījās priekšvēlēšanās, tagad izformētās Honkongas Apvienības patriotisko demokrātisko kustību atbalstam Ķīnā locekļi, mediju magnāts *Jimmy Lai* un daudzi citi. Vairākas minētās personas kopš 2021. gada janvāra atrodas apcietinājumā, atsevišķos gadījumos — izolatorā. Koloniālā laikmeta sacelšanās likums tika atkārtoti izmantots kā atsauces avots ar valsts drošību saistītās lietās. Jūlijā Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību komiteja savā ceturtajā periodiskajā pārskatā aicināja atcelt gan *NSL*, gan sacelšanās likumu saskaņā ar Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām Honkongā.

Lai gan Honkongā joprojām pastāv interneta brīvība, varas iestādes 2022. gada februārī bloķēja sensitīvu tiešsaistes saturu, piemēram, organizācijas *Hong Kong Watch* tīmekļa vietni. Vairāki citi tiesību akti, piemēram, “antidoksinga” (*anti-doxxing*) likums un autortiesību likums, apdraud interneta brīvību.

Izpildvaras vadītājs 28. novembrī lūdza Nacionālā tautas kongresa Pastāvīgajai komitejai pirmo reizi interpretēt *NSL*.

Šīs norises rada arvien lielākas šaubas par tiesiskuma stāvokli Honkongā, taču tiesiskums ir tās ekonomisko panākumu stūrakmens.

Eiropas Savienība ir publiski un privāti paudusi bažas par norisēm Honkongā.

Augstais pārstāvis ES vārdā ir nācis klajā ar šādu deklarāciju attiecībā uz Honkongu:

8. maijā — deklarācija par izpildvaras vadītāja vēlēšanām, kas notika 8. maijā¹.

Augstais pārstāvis publicēja šādu tvītu attiecībā uz Honkongu:

12. maijā — tvīts par *Denise Ho, Hui Po-keung, Margaret Ng* un kardināla *Joseph Zen* apcietināšanu².

ES runaspersonas paziņojums par Honkongu aptvēra šādus jautājumus:

28. jūlijā — paziņojums par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām³.

ES runaspersonas tvīti par Honkongu aptvēra šādus jautājumus:

4. janvārī — tvīts par tiešsaistes ziņu tīmekļa vietnes *Citizen News* slēgšanu⁴;

16. martā — tvīts par *Hong Kong Watch* kā pirmo ārvalstu organizāciju, kas saņēmusi brīdinājumu no valsts drošības policijas⁵;

1. jūlijā — tvīts Honkongas ĪPA izveides 25. gadadienā⁶.

¹ Augstā pārstāvja deklarācija Eiropas Savienības vārdā par izpildvaras vadītāja vēlēšanām, kuras notika 8. maijā, ES Padome, 2022. gada 8. maijā, pieejama šeit: <https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2022/05/08/hong-kong-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-chief-executive-election-held-on-8-may/>.

² Augstā pārstāvja tvīts par kardināla *Joseph Zen* un *Margaret Ng, Denise Ho* un *Hui Po-keung* apcietināšanu, 2022. gada 12. maijs, pieejams šeit: https://twitter.com/josepborrell/status/1524463674278264834?s=21&t=waWDgBNVJ77GO5_t9QmZ-g.

³ Runaspersonas paziņojums par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Eiropas Ārējās darbības dienests, 2022. gada 28. jūlijs, pieejams šeit: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-civil-and-political-rights_en.

⁴ Runaspersonas tvīts par *Citizen News* slēgšanu, Eiropas Ārējās darbības dienests, 2022. gada 4. janvāris, pieejams šeit: <https://twitter.com/nabilaeuspox/status/1478056509825327109?s=21>.

⁵ Tvīts par *Hong Kong Watch* — pirmo ārvalstu organizāciju, kas saņēmusi brīdinājumu no valsts drošības policijas, Eiropas Ārējās darbības dienests, 2022. gada 16. marts, pieejams šeit: <https://twitter.com/nabilaeuspox/status/1504029166622191616?s=21>.

⁶ Tvīts Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala izveides 25. gadadienā, Eiropas Ārējās darbības dienests, 2022. gada 1. jūlijs, pieejams šeit: <https://twitter.com/NabilaEUSpox/status/1542747257639952384>.

Pēc izpildvaras vadītāja atlases G7 valstu ārlietu ministri 9. maijā nāca klajā ar kopīgu paziņojumu par Honkongu.

ES pauda bažas par Honkongas pamatbrīvībām un autonomijas līmeni Ķīnas vadībai ES un Ķīnas samitā 2022. gada 1. aprīlī un vadītāju sanāksmē 2022. gada 1. decembrī.

Eiropas Parlaments 2022. gadā pieņēma divas rezolūcijas par Honkongu, kā aprakstīts tālāk.

Eiropas Parlaments 20. janvārī pieņēma rezolūciju par pamatbrīvību pārkāpumiem Honkongā. Rezolūcijā “stingri nosoda to, ka vārda, biedrošanās un preses brīvība Honkongā ir tikpat stingri ierobežota kā Ķīnā, un atkārtoti pauž solidaritāti ar Honkongas iedzīvotājiem viņu cīņā par brīvību un demokrātiju”.

Eiropas Parlaments 7. jūlijā pieņēma rezolūciju par kardināla *Joseph Zen* un Humānās palīdzības fonda “612” pilnvarnieku aizturēšanu Honkongā. Rezolūcijā “nosoda kardināla *Joseph Zen*, kurš ir viens no ievērojamākajiem pilsētas demokrātiskās kustības atbalstītājiem, un pārējo četru humānās palīdzības fonda “612” pilnvarnieku apcietināšanu Honkongā, jo tas ir uzbrukums Honkongas Pamatlikumā garantētajām brīvībām, tostarp reliģijas vai ticības brīvībai”.

Honkongas ekonomikā 2022. gadā atkal iestājās lejupslīde, neskatoties uz to, ka gada otrajā pusgadā ceļošanas un veselības ierobežojumi tika pakāpeniski atvieglināti. Honkonga joprojām bija trešais lielākais investīciju galamērķis pasaulē un kļuva par piekto lielāko tirdzniecības lielvaru. No 2021. gada jūnija līdz 2022. gada jūnijam ES uzņēmumu skaits samazinājās par 0,9 % (līdz 1600), salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Tomēr kopš pandēmijas sākuma ES uzņēmumi ir bijuši vieni no izturīgākajiem (to skaits ir sarucis tikai par 0,2 %, salīdzinot ar 2019. gada jūniju) un joprojām veidoja lielāko citvalstu uzņēmēju kopienu Honkongā. Eiropas Savienība bija Honkongas trešā lielākā preču tirdzniecības partnere 2022. gada pirmajos 10 mēnešos, ierindojoties uzreiz pēc Ķīnas kontinentālās daļas un Taivānas.

Honkongas ekonomika 2022. gada pirmajos 9 mēnešos pieauga par 3,3 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu⁷. Gada laikā finanšu nozare, kā arī tirdzniecības un loģistikas nozare saskārās ar pieaugošiem kavēkļiem, savukārt nozares, kas lielā mērā ir atkarīgas no tūristu izdevumiem, joprojām nevarēja sasniegt plānotos rezultātus.

⁷ Paziņojums presei: *Advance estimates on Gross Domestic Product for third quarter of 2021*, 2021. gada 1. novembris, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments, pieejams šeit: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=4917.

Uzskaites un statistikas departamenta oficiālie dati liecina, ka Honkongā ir bijis lielākais iedzīvotāju skaita kritums kopš tika uzsākta datu izsekošana 1961. gadā. Pēdējo 2 gadu laikā ir devušies prom apmēram 116 600 cilvēku vecumā no 18 līdz 39 gadiem. Tā rezultātā no 2021. gada jūnija līdz 2022. gada jūnijam iedzīvotāju skaits samazinājās par 121 500 jeb 1,6 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu (95 000 iedzīvotāju neto aizplūdes dēļ un 26 500 dzimstību pārsniegušās mirstības dēļ)⁸.

Pārskats par Covid-19 situāciju un saistītajām norisēm

Gada sākumā valdība pastiprināja spēkā esošos pasākumus Covid-19 uzliesmojuma ierobežošanai. Ar šiem pasākumiem Honkonga tika izolēta no pārējās pasaules, jo tie ietvēra lidojumu apturēšanas mehānismu, tranzīta aizliegumu, kas attiecās uz vairāk nekā 100 valstīm un teritorijām, ieskaitot Franciju⁹, un iebraucošo ceļotāju karantīnu viesnīcā 3 nedēļu garumā. Ierobežojumi skāra gan ikdienas dzīvi, gan ekonomiku, ierobežojot sociālo dzīvi, kā arī to rezultātā tika ieviests veselības kodekss un digitālās izsekošanas lietotne. Piektā viļņa maksimums tika sasniegts martā, kad Honkongā ik dienu tika reģistrēti vairāk nekā 58 000 apstiprinātu gadījumu. Pēc tam, kad pandēmijas situācija pakāpeniski uzlabojās un 1. jūlijā amatā stājās jauna administrācija, valdība veica pasākumus, lai pakāpeniski atgrieztos normālā stāvoklī.

I. Politiskās un sociālās norises

Politiskās norises

Šogad apritēja **25 gadi, kopš Honkongas nodošanas** no Apvienotās Karalistes Ķīnas Tautas Republikai. Saskaņā ar principu “viena valsts, divas sistēmas” Honkongas ekonomiskajai sistēmai un dzīvesveidam būtu jā saglabājas nemainīgam 50 gadus, kā noteikts Ķīnas un Lielbritānijas kopīgajā deklarācijā. 1. jūlijā prezidents *Xi Jinping* pirmo reizi norādīja, ka princips “viena valsts, divas sistēmas” varētu palikt spēkā arī pēc 2047. gada Ķīnas visaptverošās jurisdikcijas satvarā.

Ķīnas un Lielbritānijas deklarācijā bija paredzēts, ka Honkongā kā ĪPA būs “augsts autonomijas līmenis” un Honkongu pārvaldīs Honkongas iedzīvotāji.

⁸ Paziņojums presei: *Mid-year population for 2022*, 2022. gada 11. augusts, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments, pieejams šeit: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078.

⁹ Vienīgā ES dalībvalsts, kuru skāra šis pasākums, bija Francija.

2021. gada vēlēšanu sistēmas ievērojamās pārveides mērķis bija nodrošināt, ka “Honkongu pārvalda patrioti”. Pirmās **izpildvaras vadītāja vēlēšanas** kopš šīs ievērojamās pārveides notika 8. maijā. Bijušais policists un galvenais pārvaldes sekretārs *John Lee* bija vienīgais kandidāts šajās vēlēšanās. Covid-19 ierobežojumi radīja vēlēšanu grafika traucējumus. Toreizējā izpildvaras vadītāja *Carrie Lam* 18. februārī paziņoja, ka vēlēšanas tiks atliktas par 6 nedēļām, no 27. marta uz 8. maiju, atsaucoties uz prezidenta *Xi Jinping* norādījumu kontrolēt Covid-19 situāciju, kā arī uz rīkojumu par ārkārtas noteikumiem.

Pēc kandidātu izvirzīšanas perioda sākuma 3. aprīlī izpildvaras vadītāja *Carrie Lam* paziņoja, ka nepretendēs uz pārvēlēšanu. Honkongas Centrālās tautas valdības sadarbības birojs 6. aprīlī, tiekoties ar politisko eliti, norādīja, ka atbalsta *John Lee*. Tajā pašā dienā *John Lee* atkāpās no pārvaldes galvenā sekretāra amata un paziņoja par nodomu kandidēt uz izpildvaras vadītāja amatu. Centrālās tautas valdības Valsts padome 7. aprīlī saskaņā ar Pamatlikumu pieņēma *John Lee* atkāpšanos no amata. Savukārt 9. aprīlī *John Lee* izveidoja kampaņas komandu un organizēja virtuālu mediju pasākumu, lai paziņotu par savu kandidatūru.

Vienas dienas laikā *John Lee* saņēma aptuveni 300 nomināciju, kas aptvēra visus 5 pārveidotās vēlēšanu komitejas (1463) sektorus, pārsniedzot nepieciešamo 188 balsu sliekšni un pietuvojoties izvirzītajam mērķim — 500. Nomināciju izvirzīšanas periods beidzās 16. aprīlī — kandidāts bija ieguvis 786 nominācijas. Divas dienas vēlāk Kandidātu atbilstības novērtēšanas komiteja apstiprināja *John Lee* kandidatūru, pasludinot viņu par vienīgo kandidātu.

Šis vienas personas vēlēšanu process atbilda Makao modelim, kurā vienmēr ir pastāvējis tikai viens kandidāts izpildvaras vadītāja atlasei.

Vēlēšanu kampaņas laikā *John Lee* un viņa komanda vēlēšanu lietu komisijas noteiktajā laikā neiesniedza trīs atbalsta apstiprināšanas veidlapu kopijas — tas ir pārkāpums, par kuru paredzētais maksimālais sods ir 6 mēneši cietumā un naudas sods 5000 HKD (594,5 EUR) apmērā. Augustā Augstā tiesa nolēma, ka pārkāpuma iemesls ir neuzmanība un ka nav notikusi ļaunprātīga rīcība. Kandidātam *John Lee* netika piemērots naudas sods.

John Lee 8. maijā ieguva 1416 balsu jeb 99,2 % no vēlēšanu komitejas locekļu derīgajām balsīm. Astoņi deputāti balsoja pret viņu, bet vēl četri balsoja ar tukšām vēlēšanu zīmēm. 30. maijā viņš no premjerministra *Li Keqiang* saņēma norīkojuma apliecību kā sestā termiņa izpildvaras vadītājs un 1. jūlijā nodeva zvērestu, ko pieņēma prezidents *Xi Jinping*.

Izpildvaras vadītājs pārstrukturēja valdību atbilstoši savām politiskajām prioritātēm. Viņš izveidoja trīs jaunas amata vietas — pārvaldes galvenā

sekretāra vietnieka amatu, finanšu ministra vietnieka amatu un tieslietu ministra vietnieka amatu. Izpildvaras vadītājs arī izveidoja jaunu Kultūras, sporta un tūrisma biroju, sadalīja Transporta un mājokļu biroju atsevišķā Transporta un loģistikas birojā un Mājokļu birojā, kā arī nostiprināja Iekšlietu biroju, kas kļuva par Iekšlietu un jaunatnes lietu biroju.

Drīz pēc jaunās valdības izveides valdības augstākās amatpersonas, to skaitā izpildvaras vadītājs *John Lee* un finanšu ministrs *Paul Chan*, vadīja delegācijas ārvalstīs saskaņā ar Ķīnas starptautiskās sadarbības organizācijas stratēģiju “Josla un ceļš”. Viņi apmeklēja Tuvo Austrumu valstis, jo īpaši Saūda Arābiju un Dienvidaustrumāziju. Novembrī *Paul Chan* Ķīnas delegācijas sastāvā piedalījās G20 sanāsmē Bali, savukārt izpildvaras vadītājs *John Lee* vadīja delegāciju, kas apmeklēja Āzijas un Klusā okeāna reģiona ekonomiskās sadarbības forumu Taizemē, lai uzlabotu Honkongas tēlu laikā, kad šī teritorija tika no jauna atvērta pasaulei.

19. oktobrī *John Lee* teica savu pirmo politisko uzrunu Likumdošanas padomei. Viņš atklāja virkni pasākumu Honkongas atveseļošanas atbalstam, piemēram, talantu shēmas, kuru mērķis ir nākamo 3 gadu laikā ik gadu piesaistīt 35 000 profesionāļu, Stratēģisko uzņēmumu piesaistes biroja izveide un 30 miljardu HKD (3,7 miljardu EUR) līdzieguldījumu fonda darbības uzsākšana, lai piesaistītu investīcijas no stratēģiskiem uzņēmumiem. Izpildvaras vadītājs arī izpilda paziņojuma par īpašu komandu izveidi 17 Honkongas kontinentālās daļas un aizjūras ekonomikas un tirdzniecības biros, lai aizsniegtu uzņēmumus un profesionāļus.

Valdība atteicās no papildu īpašuma zīmognodevām ārzemniekiem, kuri Honkongā dzīvo 7 gadus un ir pastāvīgie iedzīvotāji. *John Lee* izvirzīja ambiciozu mērķi 4 gadu laikā samazināt gaidīšanas laiku valsts mājokļu īrēšanai no pašreizējā aptuveni 6 gadu perioda līdz aptuveni 4,5 gadiem.

18. decembrī notika Likumdošanas padomes vēlēšanu komisijas vēlēšanu apgabala papildu vēlēšanas, lai aizpildītu četras vēlēšanu komitejas vietas, kuras atbrīvoja Likumdošanas padomes locekļi, kas tika iecelti valdībā. Šīs bija ceturtais papildu vēlēšanas saskaņā ar principu “patrioti pārvalda Honkongu”, kas tika noteikts 2021. gada vēlēšanu pārskatīšanas satvarā. Vēlētāju bāze aptvēra 1441 cilvēku, un vēlētāju aktivitāte bija 90,7 %. Vēlēšanās nepiedalījās neviens demokrātijas nometnes dalībnieks.

Honkonga nokritās par trim vietām *Economist Intelligence Unit* **globālajā demokrātijas indeksā**, ieņemot 88. vietu starp 167 valstīm un teritorijām. Prodēmokrātijas politiskajām grupām atvēlētā telpa samazinājās. Decembrī

savulaik Likumdošanas padomē otrās lielākās partijas, proti, Pilsoniskās partijas, priekšsēdētājs paziņoja, ka partiju nāksies likvidēt.

Covid-19 pandēmijas ietekme

Gada sākumā valdība **pastiprināja pasākumus** Covid-19 uzliesmojuma piektā viļņa ierobežošanai, ieviešot iebraucošajiem ceļotājiem trīs nedēļas ilgu karantīnu viesnīcā, stingru lidojumu apturēšanas mehānismu un tranzīta aizliegumu, kas attiecās uz vairāk nekā 100 valstīm un teritorijām, ieskaitot Franciju, tādējādi izolējot Honkongu no pārējās pasaules. Tika uzbūvētas lielas izolācijas telpas, kuru kopējā ietilpība bija 40 000 gultu, jo varas iestādes apņēmas īstenot “dinamisku Covid-19 nulles politiku”, kas līdzinās Ķīnas kontinentālās daļas politikai. Tika ieviesta obligāta vietējā testēšana, kā arī māsēdes. Atsevišķos gadījumos mazi bērni, arī mazuli, tika nošķirti no vecākiem. Valdība piemēroja stingrus sociālās distancēšanās pasākumus, ieskaitot tiešsaistes mācības un ierobežojumus restorānos, savukārt sporta centri, kinoteātri un sabiedriskās vietas tika slēgtas.

Eiropas Savienības birojs uzrakstīja vairākas vēstules valdībai, paužot bažas par aprakstītās politikas ietekmi, jo tika lēsts, ka aptuveni 10 % no Honkongā dzīvojošajiem ES valstspiederīgajiem ir devušies prom stingrās politikas dēļ.

Centrālā valdība sniedza norādījumus cīņā pret pandēmiju, norādot, ka tas ir valsts drošības jautājums. Plašsaziņas līdzekļi 16. februārī citēja *Xi Jinping*, kurš Ķīnas Komunistiskās partijas ģenerālsēkretāra statusā deva Honkongas vadītājiem norādījumus izvirzīt pandēmijas kontroli par galveno prioritāti. Honkongas valdība kopā ar centrālo valdību izveidoja piecas darba grupas. Vietējā valdība atsaucās uz ārkārtas noteikumu rīkojumu, lai ļautu Ķīnas kontinentālās daļas medicīnas speciālistiem ārstēt Covid-19 pacientus, nepiesakoties vietējai licencei, kā arī nodrošināja, ka Ķīnas kontinentālās daļas medicīnas speciālisti var apiet vietējo reģistrācijas mehānismu.

Pēc 1. jūlija valdība pakāpeniski atcēla ieceroto ierobežojumus un lidojumu apturēšanas mehānismu un samazināja ilgumu obligātajai karantīnai viesnīcā. Oktobrī centralizēto izolāciju viesnīcā, kas tika piemērota iebraucošajiem ceļotājiem, aizstāja ar mājas karantīnu. Līdz gada beigām tika īstenoti vairāki pasākumi, ieskaitot medicīnisko uzraudzību un Covid-19 testus. Sabiedrisko pasākumu apmeklētāju ierobežojums tika palielināts no 4 līdz 12.

Nacionālās drošības tiesību aktu īstenošana

Tiesībaizsardzības iestādes turpināja veikt arestus valsts drošības apsvērumu dēļ. Saskaņā ar Drošības biroja datiem 2022. gada 31. decembrī, pamatojoties uz *NSL*, bija apcietināti 236 cilvēki¹⁰. Varas iestādes ir izvirzījušas apsūdzības 145 privātpersonām un 5 uzņēmumiem. Notiesāšanas rādītājs ir 100 %. Maksimālais *NSL* noteiktais sods ir mūža ieslodzījums.

Tika uzsākta *NSL* eksteritoriālās dimensijas īstenošana. Sākot no februāra, interneta pakalpojumu sniedzēji bloķēja Apvienotajā Karalistē bāzētās tiesību grupas *Hong Kong Watch* tīmekļa vietni. Nākamajā mēnesī *Hong Kong Watch* kļuva par pirmo grupu ārpus Honkongas, kas saņēma brīdinājumu no valsts drošības policijas. Oktobrī no Honkongas vairs nevarēja piekļūt ASV bāzētās tiesību grupas *Hong Kong Democracy Council* tīmekļa vietnei.

Pilsoniskās sabiedrības pārstāvji ārvalstīs ir saņēmuši brīdinājumus no varas iestādēm. Aprīlī kāds no bijušajiem likumdevējiem trimdā saņēma īpašuma ierobežošanas rīkojumu, kas aizliedza viņam un vairākiem ģimenes locekļiem rīkoties ar piederošajiem īpašumiem pilsētā. Tika arī ziņots par kādu aktivisti trimdā, kuru brīdināja, ka pēc atgriešanās Honkongā viņu var apcietināt, un kuras ģimeni policija bija izsaukusi uz nopratināšanu¹¹.

Astoņas valsts finansētās universitātes paziņoja par plāniem ieviest ar valsts drošību saistītus kursus. Vidusskolas un pamatskolas saņēma norādījumus, kā atbrīvoties no publikācijām, kas varētu tikt uzskatītas par *NSL* pārkāpumu. Vidusskola atstādināja no mācībām 14 skolēnus, kuri neapmeklēja karoga pacelšanas ceremoniju¹². Ārvalstu angļu valodas skolotājiem, kuri strādā valsts skolās, bija jāparaksta deklarācija par Pamatlikuma ievērošanu.

Koloniālā laikmeta sacelšanās likums, kas netika piemērots līdz pat 2020. gada martam, tika regulāri izmantots 2022. gadā. Aptuveni piektā daļa no valsts drošības policijas veiktajām apcietināšanām notika, pamatojoties uz šo likumu. 1. novembrī saskaņā ar šo likumu tika apcietināts Eiropas Savienības pilsonis. Vēlāk varas iestādes apgalvoja, ka vīrietis ir Ķīnas pilsonis un tāpēc viņam nav atļauts saņemt konsulāro palīdzību.

Tika plaši piemērots 2021. gada rīkojums par personas datiem, kas zināms kā “antidoksinga likums”. Personas datu komisāre atklāja, ka kopš likuma stāšanās spēkā 2021. gada oktobrī viņas birojs ir izdevis vairāk nekā 770 “paziņojumu par

¹⁰ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202302/14/P2023021400644.htm>.

¹¹ <https://www.rfa.org/cantonese/news/htm/hk-relative-11222022024155.html>.

¹² <https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195744/School-suspends-14-students-for-%E2%80%98disrespectful-behavior%E2%80%99-during-national-anthem-and-flag-raising-ceremony>.

izbeigšanu” 14 sociālo mediju platformām, pieprasot izņemt aptuveni 3900 ziņojumu¹³.

Izsludinātās valsts drošības likumdošanas ieviešana saskaņā ar Pamatlikuma 23. pantu ir aizkavējusies. Paredzams, ka papildus četriem *NSL* 23. pantā noteiktajiem nodarījumiem tiesību aktos tiks aizliegta valsts nodevība, sacelšanās, valsts noslēpumu zādzība, ārvalstu politiskas organizācijas vai struktūras, kas veic politiskas darbības, un Honkongas politiskās organizācijas vai struktūras, kas veido sakarus ar ārvalstu politiskajām organizācijām vai struktūrām.

Tiesvedības procesi

Turpinājās saskaņā ar *NSL* ierosināti tiesvedības procesi.

Masveida **tiesas process pret 47** likumdevējiem un aktīvistiem, kuri piedalījās priekšvēlēšanās 2020. gadā, ir *NSL* lieta ar līdz šim lielāko apsūdzēto skaitu. Oficiālā tiesas prāva Augstajā tiesā, kuras norise bija plānota 2023. gada sākumā, varētu ilgt vairākus mēnešus. Prokurors, pamatojoties uz *NSL*, apsūdzēja 47 likumdevējus un aktīvistus “sazvērestībā nolūkā gāzt valdības varu”, un viņiem draud mūža ieslodzījums. Tā kā tiesa 2021. gada martā vairumu apsūdzēto liedza atbrīvot pret drošības naudu, daudzi no viņiem kopš 2021. gada janvāra ir palikuši apcietinājumā un, dažos gadījumos, izolācijā. Tiem, kuri ir atbrīvoti pret drošības naudu, jāievēro stingri nosacījumi, tostarp aizliegums runāt ar medijiem vai diplomātiem. Attiecīgi janvārī un martā tiesa atcēla atbrīvošanu pret drošības naudu diviem apsūdzētajiem, secinot, ka viņu ieraksti sociālajos medijos var apdraudēt valsts drošību. Tieslietu ministrs solīja reaģēt uz bažām par kriminālvajāšanas aizkavi šajā lietā. Augustā tieslietu ministrs saskaņā ar *NSL* uzdeva izskatīt lietu trīs norīkotu tiesnešu kolēģijai, nevis piešķīra izskatīšanu zvērināto tiesā, atsaucoties uz ārvalstu personu iesaisti un zvērināto un viņu ģimenes locekļu personīgo drošību.

Tiesa 2022. gadā sāka izskatīt divas lietas pret **Honkongas Apvienību patriotisko demokrātisko kustību atbalstam Ķīnā** (turpmāk “Apvienība”). Šī grupa bija organizējusi ikgadēju sveču iedegšanas vakaru Tiananmeņa laukuma slaktiņa upuru piemiņai. Apvienības bijusī priekšsēdētāja vietniece *Chow Hang-tung* atrodas apcietinājumā kopš 2021. gada septembra. Vienā no lietām prokurors apsūdzēja Apvienību un tās galvenos locekļus (*Chow Hang-tung*, *Lee Cheuk-yan* un *Albert Ho*) kūdīšanā uz valdības varas gāšanu, par ko maksimālais sods ir mūža ieslodzījums. Lieta ir iesniegta Augstajā tiesā, un tiek gaidīts tās izskatīšanas grafika galīgais apstiprinājums. Trīs apsūdzētie neatzina savu vainu.

¹³ <https://hongkongfp.com/2022/06/14/hong-kong-watchdog-told-14-social-media-sites-to-remove-3900-doxxing-items-in-8-months/>.

Viena no apsūdzētajām, *Chow Hang-tung*, kura aizstāv pati sevi, 2022. gada augustā uzvarēja juridiskajā cīņā par ziņošanas ierobežojumu atcelšanu¹⁴.

Otrajā lietā prokurors apsūdzēja Apvienību par to, ka tā nav izpildījusi 2021. gada augustā valsts drošības policijas izdoto pieprasījumu sniegt informāciju. Tiesas sēdes laikā prokurors apsūdzēja grupu par rīkošanos kā “ārvalstu aģentam”, bet atteicās identificēt iesaistīto valsti vai ārvalstu struktūru. Prokurors lielu daļu informācijas rediģēja, lai novērstu trīs bijušo Apvienības pastāvīgās komitejas locekļu argumentāciju un to veiktu liecinieku nopratināšanu tiesā. Tiesnesis aizliedza *Chow Hang-tung* 1989. gada vardarbīgo apspiešanu dēvēt par “Tiaņņmeņa laukuma slaktiņu”. Maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz sešiem mēnešiem.

Augstā tiesa 14. decembrī attaisnoja *Chow Hang-tung* lietā par kūdišanu uz neatļautu pulcēšanos (2021. gada Tiaņņmeņa laukuma demonstrācija) un atcēla viņai 2021. gada janvārī piespriesto 15 mēnešu cietumsodu.

NSL un sacelšanās lietā, kurā bija iesaistīts mediju magnāts **Jimmy Lai**, seši bijušie *Apple Daily* žurnālisti atzina savu vainu, savukārt *Jimmy Lai* un trīs ar *Apple Daily* saistītie uzņēmumi to neatzina. Prokurors viņus apsūdzēja “sazvērestībā, lai noslēgtu aizliegto vienošanos ar citu valsti vai ārējām personām, tādējādi apdraudot valsts drošību” un “sazvērestībā, lai drukātu, izdotu, pārdotu, piedāvātu pārdošanai, izplatītu, demonstrētu un/vai pavairotu publikācijas, kas kūda uz sacelšanos”. Maksimālais sods ir mūža ieslodzījums.

Pēc tam, kad Galīgās apelācijas tiesa nolēma, ka *Jimmy Lai* var nolīgt ārvalstu juristu aizstāvībai tiesā, izpildvaras vadītājs *John Lee* lūdza Nacionālā tautas kongresa Pastāvīgajai komitejai (*National People's Congress Standing Committee, NPCSC*) interpretēt *NSL*, lai noskaidrotu, vai ārvalstu jurista nolīgšana varētu būt pretrunā likuma “mērķim” un “likumdošanas nolūkam”. *NPCSC* 30. decembrī pieņēma *NSL* 14. un 47. panta interpretāciju, kurā teikts, ka izpildvaras vadītājs un Nacionālās drošības aizsardzības komiteja valsts drošības lietās var lemt, vai apsūdzētais drīkst nolīgt ārvalstu juristus¹⁵. Šī bija pirmā *NPCSC* veiktā *NSL* interpretācija. Neatkarīgi no konkrētā *Jimmy Lai* gadījuma šī *NSL* interpretācija piešķir izpildvaras vadītājam un Nacionālās drošības aizsardzības komitejai pilnvaras pieņemt lēmumus atsevišķās tiesas lietās bez iespējas apstrīdēt lēmumu tiesā. Tas varētu apdraudēt tiesu neatkarību un tādējādi ietekmēt palāvību uz tiesiskumu. *Jimmy Lai* tiesas prāva tika atlikta uz 2023. gada

¹⁴ Honkongas miertiesneša rīkojums aizliedz ziņot par apsūdzību izskatīšanas tiesvedību, taču maģistrāts var atcelt aizliegumu pēc apsūdzētā pieprasījuma.

¹⁵ http://www.news.cn/2022-12/30/c_1129245755.htm.

25. septembri, jo valdība pēc NPCSC nolēmuma šobrīd groza Rīkojumu par praktizējošiem juristiem.

Atsevišķā lietā apgabaltiesa lēma, ka *Jimmy Lai* ir pārkāpis sava mediju uzņēmuma galvenā biroja nomas noteikumus, slēpjot konsultāciju firmu, kas darbojas tajā pašā vietā¹⁶. Tiesnesis piesprieda *Jimmy Lai* 5 gadus un 9 mēnešus ilgu cietumsodu un noteica naudas sodu 2 miljonu HKD (241 570 EUR) apmērā¹⁷.

Humānās palīdzības fonda “612” (turpmāk “Fonds”) lietā bija iesaistīts bijušais likumdevējs *Cyd Ho*, dziedātāja *Denise Ho*, zinātnieks *Hui Po-keung*, advokāte *Margaret Ng*, 92 gadus vecais kardināls *Joseph Zen* un Fonda sekretārs *Sze Ching-wee*. Viņi tika arestēti laikposmā no 10. līdz 12. maijam. Apcietināšana tika veikta brīdī, kad *Hui Po-keung* devās prom no pilsētas, lai sāktu pildīt pasniedzēja pienākumus kādā Eiropas Savienības universitātē.

2019. gada jūnijā izveidotais Fonds sniedza finansiālu palīdzību cilvēkiem, kuri tika ievainoti vai apcietināti 2019. gada protestu laikā. Fonds pārtrauca darbību 2021. gada oktobrī pēc tam, kad valsts drošības policija paziņoja, ka tas ir kļuvis par izmeklēšanas objektu. Vatikāns paziņoja, ka “īpaši uzmanīgi seko līdzī situācijas attīstībai”¹⁸. Tiesa lēma, ka Fonda pilnvarotie noteiktajā laika periodā nebija pieteikušies reģistrācijai vai atbrīvojumam no reģistrācijas — tas ir pārkāpums, par kuru paredzēts maksimālais sods 10 000 Honkongas dolāru (1269 EUR) apmērā. Pieciem pilnvarotajiem tika piemērots naudas sods 4000 HKD (490 EUR) apmērā katram, savukārt sekretāram bija jāmaksā sods 2500 HKD (305 EUR) apmērā. Pieci pilnvarotie ir iesnieguši apelāciju.

Tika konfiscēti aktīvi platformai *Spark Alliance*, kas arī sniedza finansiālu palīdzību 2019. gada protestu laikā. Augstā tiesa apstiprināja “noziedzīgi iegūtu līdzekļu” konfiskāciju 70 miljonu HKD (8,89 miljonu EUR) apmērā. Policija apsūdzēja apcietinātās personas par līdzekļu izmantošanu citiem mērķiem, nevis norādītajiem¹⁹.

Šajā gadā saskaņā ar *NSL* tika piespriests arī pirmais **sods nepilngadīgām personām**, kas “satrauca” ANO augsto cilvēktiesību komisāru²⁰. Oktobrī tiesa četriem pusaudžiem vecumā no 16 līdz 19 gadiem piesprieda brīvības atņemšanu uz laiku līdz 3 gadiem, ievietojot viņus audzināšanas iestādē. Šīs četras personas atzina savu vainu sazvērestībā ar mērķi kūdīt uz valdības varas gāšanu.

¹⁶ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349_2021_files/DCCC000349_2021ES.htm.

¹⁷ https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2021/DCCC000349A_2021_files/DCCC000349A_2021ES.htm.

¹⁸ <https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2022-05/cardinal-zen-arrested-in-hong-kong-holy-see-expresses-concern.html>.

¹⁹ [https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK\\$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters](https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/4/195125/HK$70m-confiscated-from-fundraising-platform-for-HK-protesters).

²⁰ <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2022/10/alarm-sentencing-under-national-security-law>.

Apvienotās Karalistes Augstākās tiesas priekšsēdētājs lords *R. J. Reed* un viņa kolēģis lords *P. S. Hodge* 30. martā iesniedza atlūgumu, atkāpjoties no Honkongas Galīgās apelācijas tiesas pagaidu tiesneša amata. Lords *R. J. Reed* paziņoja, ka “Augstākās tiesas tiesneši nevar turpināt darbu Honkongas tiesā, jo nevar radīt priekšstatu, ka atbalsta pārvaldi, kas ir novērsusies no politiskās brīvības un vārda brīvības vērtībām, kuras Augstākās tiesas tiesneši ir cieši apņēmušies ievērot”. Desmit ārvalstu tiesneši turpināja darbu Galīgās apelācijas tiesā. Patlaban viņi visi ir pensionējušies un vairs nepilda oficiālos amata pienākumus.

Starptautiskā reakcija

ANO augstā cilvēktiesību komisāre *Michelle Bachelet* 28. maijā pēc oficiālās vizītes Ķīnā nāca klajā ar paziņojumu. Viņa aicināja valdību “veicināt un neapslāpēt” Honkongas pilsoniskās sabiedrības un akadēmisko aprindu milzīgo potenciālu palīdzēt cilvēktiesību veicināšanā ĪPA un ārpus tā. Viņa pauda bažas par juristu, aktīvistu, žurnālistu un citu personu apcietināšanu saskaņā ar *NSL*²¹.

Jūlijā **Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību komiteja** savā ceturtajā periodiskajā pārskatā rosināja Honkongu atcelt pašreizējo Nacionālo drošības likumu un līdz tam atturēties no likuma piemērošanas saskaņā ar Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām Honkongā. Komiteja uzsvēra bažas par skaidrības trūkumu saistībā ar jēdzienu “valsts drošība” un iespēju pārsūtīt lietas no Honkongas uz Ķīnas kontinentālo daļu (kas nav pakta dalībniece) izmeklēšanas, kriminālvajāšanas, tiesvedības un sodu izpildes nolūkiem. Komiteja arī mudināja varas iestādes atcelt sacelšanās noteikumus un atturēties no *NSL* izmantošanas, lai apspiestu kritisku un atšķirīgu viedokļu paušanu. Attiecībā uz iespēju pieņemt jaunus tiesību aktus valsts drošības jomā saskaņā ar Pamatlikuma 23. pantu Komiteja mudināja Honkongu nodrošināt, lai likumdošanas process būtu “iekļaujošs un pārredzams, veicinot pilsoniskās sabiedrības un vispārējās sabiedrības brīvu, atklātu un jēgpilnu līdzdalību”.

Tiesības, brīvības un vienlīdzīgas iespējas

Nacionālajam drošības likumam bija negatīva ietekme uz juridisko kopienu. Vairāki juristi, kas zināmi saistībā ar to darbu cilvēktiesību aizstāvības jomā, un bijušais **Advokātu asociācijas** priekšsēdētājs devās prom no valsts pēc tam, kad tika izsaukti uz tikšanos ar valsts drošības policiju, vai pēc tam, kad tika minēti Pekinu atbalstošajos medijos. Martā izpildvaras vadītāja *Carrie Lam* iecēla Advokātu asociācijas priekšsēdētāju amatā Tiesu amatpersonu ieteikumu

²¹ <https://www.ohchr.org/en/statements/2022/05/statement-un-high-commissioner-human-rights-michelle-bachelet-after-official>.

komisijā, neizvēloties Advokātu asociācijas ieteikto plašāk pazīstamo kandidātu. Mazāk zināmi kandidāti tika ievēlēti izpildpadomē **Juristu biedrībā** — agrāk tik aktīvajā Honkongas juriskonsultu struktūrā, kas sniedz juridiskus ieteikumus valdībai. Kāds ievērojams cilvēktiesību jurists zaudēja amatu šajā struktūrā.

Pulcēšanās brīvība ir arvien vairāk apdraudēta. Ja mītiņā piedalās vairāk nekā 50 cilvēku, tā organizētājiem no policijas jāsaņem “beziebildumu vēstule”. Noteiktais demonstrāciju dalībnieku skaita ierobežojums ir 30 cilvēku. Kopš 2020. gada Covid-19 dēļ ir aizliegts pulcēties vairāk nekā četriem, dažkārt diviem, cilvēkiem. Martā dažas personas, kuras piedalījās nelielā protesta akcijā, iezīmējot pirmo mēnesi kopš Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma, tika sodītas par pulcēšanos grupās, kas sastāv no vairāk nekā diviem cilvēkiem. Jau trešo reizi pēc kārtas nevarēja organizēt ikgadējo Tiaņanmeņa laukuma slaktiņa gadadienas piemiņas pasākumu. Policijas darbinieki norobežoja parku un apcietināja sešus cilvēkus.

Akadēmiskā brīvība ir pakļauta spiedienam, jo dažos medijos tikuši minēti atsevišķi akadēmisko aprindu pārstāvji un kritizēts viņu pētnieciskais darbs, pamatojoties uz viņu šķietamo politisko nostāju un tādējādi liekot dažiem no viņiem atstāt amatu. Vienā gadījumā valdība noraidīja ārvalstu pētnieka vīzas pieteikumu, un ne zinātnieks, ne izglītības iestāde netika oficiāli informēti par atteikuma iemesliem. Politikas zinātņu jomas zinātnieki nolēma atlikt sensitīva rakstura pētījumu veikšanu. Vairākas universitātes slēdza savu politikas zinātņu katedru, un mācību programmas vairs neietver vairākas nodarbības par cilvēktiesību jautājumiem. Honkongā samazinājās studentu un pētnieku skaits no Eiropas Savienības.

Biedrošanās un arodbiedrību veidošanas brīvība tika arvien vairāk ierobežota. Kopš septembra arodbiedrībām jāparaksta apņemšanās neapdraudēt valsts drošību. Likumdošanas padome apstiprināja īpaša galvenās amatpersonas darba jautājumos amata izveidi Darba departamentā, lai stiprinātu arodbiedrību regulējumu. Šā amata pienākumos ietilpst Rīkojuma par arodbiedrībām grozīšana, lai aizliegtu personām, kuras notiesātas par valsts drošības pārkāpumiem, kļūt par arodbiedrību amatpersonām, kā arī arodbiedrību izglītības plānu īstenošana valsts drošības jomā²².

Organizācija *Hong Kong Labour Rights Monitor* ziņoja, ka ir izformētas vismaz 62 arodbiedrības un apcietināti vai apsūdzēti 11 arodbiedrību organizatori²³.

²² <https://www.legco.gov.hk/en/legco-business/committees/financial-proposals-results.html?2022&20220708>.

²³ <https://hklabourrights.org/advocacy/hong-kong-trade-union-movement-under-the-national-security-law-two-years-into-the-authoritarian-rule/>.

Honkongas Žurnālistu asociācija (*Hong Kong Journalists Association, HKJA*), kas ir lielākā žurnālistu grupa pēc dalībnieku skaita, saņēma rakstisku pieprasījumu no Darba departamenta Arodbiedrību reģistra sniegt skaidrojumu par asociācijas darbību. Līdz ar to asociācija mainīja iekšējos noteikumus, lai atvieglotu tās izformēšanu.

Arī **preses brīvība** tika pakļauta pastāvīgam spiedienam: saskaņā ar *HKJA* ikgadējo aptauju preses brīvības rādītājs, kas atspoguļo mediju darbinieku uzskatus, bija 26,2, samazinoties no 2021. gada rādītāja 32,1, un tādējādi tas ir visstraujākais kritums kopš asociācijas indeksa izveides²⁴. Atbilstoši organizācijas “Reportieri bez robežām” reitingam Honkongas preses brīvība pasliktinājās līdz rekordzemam līmenim, nokrītot par 68 pozīcijām līdz 148. vietai no 180²⁵.

HKJA priekšsēdētājam tika izvirzītas apsūdzības par policijas darba traucēšanu un sabiedrisko nekārtību izraisīšanu viņa ziņošanas pienākumu izpildes laikā. Ja priekšsēdētājs tiks atzīts par vainīgu, viņam draud maksimālais cietumsods līdz 2 gadiem. Aprīlī valsts drošības policija, pamatojoties uz sacelšanās likumu, apcietināja žurnālistu veterānu, apsūdzot sazvērestībā publicēt materiālus, kas kūda uz sacelšanos.

Darbību pārtrauca vairākas neatkarīgas ziņu aģentūras. Janvārī tiešsaistes ziņu tīmekļa vietne *Citizen News* tika slēgta, rūpējoties par tās darbinieku drošību. Jūnijā darbu pārtrauca izmeklēšanas ziņu aģentūra *Factwire*. Darbību beidza arī plašsaziņas līdzekļu platformas *Mad Dog Daily*, *Dare Media HK* un *Polymer* līdz ar citām ziņu kanāla *Radio Free Asia* kantoniešu programmām.

Organizācija *Foreign Correspondents' Club* atcēla savu ikgadējo balvu ceremoniju *Human Rights Press Awards*, atsaucoties uz juridiskajām robežām jeb “sarkanajām līnijām”. No 2023. gada šo balvu ceremoniju organizēs Arizonas štata universitāte.

Pieauga pašcenzūra — televīzijas kanāls atvainojās pēc tam, kad saņēma sūdzības, ka tā reportieris esot “kurinājis naidu”. Reportieris bija jautājis valdības amatpersonām par procedūru, kādā tiek izskatītas sūdzības par kontinentālās daļas medicīnas speciālistiem, kuri ieradās Honkongā, lai palīdzētu kontrolēt pandēmiju²⁶.

²⁴ <https://hongkongfp.com/2022/09/24/shrinking-news-industry-hong-kong-press-freedom-index-sinks-to-new-low-as-media-outlets-disappear/>.

²⁵ <https://rsf.org/en/country/hong-kong>.

²⁶ <https://www.rfa.org/english/news/china/hongkong-media-03182022083215.html>.

Augstākās tiesas nolēmums ļāva policijas darbiniekiem piekļūt žurnālistikas materiāliem, kas bija saglabāti atbildētāja viedtālrunos *NSL* lietā. Tiesnesis lēma, ka nepieciešamība izskatīt noziegumus sabiedrības interesēs dominē pār žurnālista privilēģiju²⁷.

Augstākā tiesa apstiprināja notiesājošo spriedumu žurnālistam, kurš izmantoja no publiska reģistra iegūto informāciju, lai izveidotu izmeklējoša rakstura sižetu par 2019. gada sociālajiem nemieriem. Galīgās apelācijas tiesa ieplānoja lietas izskatīšanu 2023. gada janvārī.

Valdība izvēlējās žurnālistus, kas atspoguļoja 1. jūlija ceremonijas, kurās prezidents *Xi Jinping* pieņēma jaunā izpildvaras vadītāja nodoto zvērestu. Informācijas pakalpojumu departaments noraidīja vismaz 13 žurnālistu pieprasījumus no 9 vietējiem un starptautiskiem medijiem.

Mediju speciālisti saskārās ar spiedienu, kad valdības amatpersonas rakstīja vietējām un ārvalstu mediju organizācijām, nosodot materiālus, kuros šķietami bija pausta kritika pret varas iestādēm²⁸.

Februārī Mediju brīvības koalīcija, kurā ietilpst ASV, Apvienotā Karaliste un 19 citas valstis, nosodīja Honkongas un Ķīnas varas iestādes par preses brīvības graušanu²⁹.

Sacelšanās likums ir vēl vairāk ietekmējis **vārda brīvību**, jo, pamatojoties uz to, pēc komentāru publicēšanas sociālajos medijos un interneta forumos tika apcietināti interneta lietotāji. Vienā gadījumā policija par kūdīšanu uz sacelšanos apcietināja četras personas, kas vadīja sociālā medija forumu, kurā savu viedokli anonīmi pauda valsts ierēdņi. Policija ir izvirzījusi apsūdzību vismaz vienai personai. Pazuda arī citas līdzīga rakstura interneta lapas³⁰.

Jūnijā divas sievietes nonāca ieslodzījumā attiecīgi uz 6 un 7 mēnešiem saistībā ar ierakstiem sociālajos medijos, kuros bija pausti iebildumi pret Covid-19 vakcīnām un epidēmijas apkarošanas noteikumiem³¹. Novembrī vīrietim ar autismu tika piespriests 12 mēnešus ilgs cietumsods par citu personu kūdīšanu piedalīties nelikumīgā sapulcē un uz sacelšanos vērstu rīcību³².

²⁷ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148078&QS=%2B%7C%28CACV356%2F2022%29&TP=JU.

²⁸ <https://www.brandhk.gov.hk/en/media-centre#clarifications>.

²⁹ <https://hk.usconsulate.gov/n-2022020801/>.

³⁰ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/4/244475/Four-civil-servants-held-for-social-media-'sedition'>.

³¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3183395/taiwanese-drinks-shop-owners-jailed-7-months-over>.

³² https://legalref.judiciary.hk/doc/judg/html/vetted/other/ch/2022/DCCC000354A_2022_files/DCCC000354A_2022ES.htm.

Pieciem Honkongas Vispārējās logopēdu savienības izpildkomitejas locekļiem saskaņā ar sacelšanās likumu tika piespriests 19 mēnešus ilgs cietumsods par “sazvērestību, lai drukātu, publicētu, izplatītu vai demonstrētu publikācijas, kas kūda uz sacelšanos³³”. Saskaņā ar spriedumu apsūdzēto personu publicētās ilustrētās grāmatas bija “faktisks smadzeņu skalošanas mēģinājums, kas vērsts uz bērniem no četrus gadu vecuma³⁴”. Organizācija *Human Rights Watch* paziņoja, ka Honkongas valdība, “iespējams, ir iekļāvusi sacelšanās likumu savā pastāvīgo juridisko ieroču arsenālā, lai sodītu par nenozīmīgiem runas pārkāpumiem³⁵”.

Diviem bijušajiem izformētās ziņu aģentūras *Stand News* redaktoriem, kā arī *Stand News* mātesuzņēmumam *Best Pencil* tika izvirzītas apsūdzības par sacelšanos. Tiesa lēma, ka taisnīga tiesa ir iespējama, neskatoties uz to, ka prokurori nav iesnieguši visus izmeklēšanas laikā savāktos pierādījumus³⁶.

Lesbietes, geji, biseksuāli, transpersonas, interseksuāli un kvīri, un citi (LGBTIK+)

Apelācijas tiesa noraidīja **LGBTIK+** kopienas aktīvista priekšlikumu atzīt ārvalstīs reģistrētas viendzimuma laulības³⁷. Tiesa norādīja, ka to atzīšana būtu “klajā pretrunā Pamatlikuma izstrādātāju nodomam”. Lieta ir iesniegta Galīgās apelācijas tiesā³⁸.

Tiesa arī piešķīra atļauju divām vīriešu dzimuma transpersonām iesniegt Galīgās apelācijas tiesā apelācijas sūdzību par valdības politiku, kas ļauj transpersonai mainīt dzimumu savā personu apliecinošajā dokumentā tikai pēc pilnīgas dzimuma maiņas operācijas³⁹. Apelācijas tiesa iepriekš bija noraidījusi abu iesniedzēju pieteikumu⁴⁰.

Pusaudzis ar dzimuma disforiju jūlijā iesniedza sūdzību Vienlīdzīgu iespēju komisijā, apgalvojot, ka aizliegums skolās zēniem nēsāt garus matus ir diskriminējošs un pretrunā Rīkojumam par diskrimināciju dzimuma dēļ⁴¹.

³³ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS.

³⁴ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=147148&QS=%2B%7C%28DCCC854%2F2021%29&TP=RS.

³⁵ <https://www.hrw.org/news/2022/09/07/hong-kong-childrens-book-authors-convicted-0>.

³⁶ <https://hongkongfp.com/2022/12/22/hong-kong-court-rejects-bid-by-former-stand-news-editors-to-terminate-trial/>.

³⁷ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=146704&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU.

³⁸ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=148605&QS=%2B%7C%28CACV557%2F2020%29&TP=JU.

³⁹ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/search/search_result_detail_frame.jsp?DIS=144139&QS=%2B%7C%28CACV183%2F2019%29&TP=JU.

⁴⁰ https://legalref.judiciary.hk/lrs/common/ju/ju_frame.jsp?DIS=142010&currpage=T.

⁴¹ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/society/article/3185931/hong-kong-teen-challenging-school-policy-long-hair-boys>.

Septembrī Vienlīdzīgu iespēju komisija organizēja mediāciju starp pusaudzi un skolu.

Covid-19 radīto ceļošanas un sociālo ierobežojumu dēļ pasākuma *Gay Games* organizatori nolēma rīkot to kopā ar Meksiku 2023. gadā, jo 2022. gadā pasākums tika atlikts. Praida gājieni nevarēja organizēt jau trešo gadu pēc kārtas.

Mājsaimniecībā nodarbinātas personas no ārvalstīm

Pandēmijas ierobežojumi skāra mājsaimniecībā nodarbinātās personas, un pieauga diskriminācija. Tika ziņots par gadījumiem, kad mājsaimniecību palīgpersonālam nav atļauts atstāt darba devēju mājvietu pandēmijas viļņu laikā⁴² un kad tam nav atļauts atgriezties darba devēju mājvietā, baidoties no inficēšanās riska⁴³. Kopumā joprojām tiek ziņots par gadījumiem, kad pret mājsaimniecības personālu notikusi vardarbība.

Septembrī varas iestādes palielināja mājsaimniecības palīgpersonāla algas⁴⁴, kas nebija mainītas divus gadus. Tās arī īstenoja pasākumus nolūkā atturēt mājsaimniecības personālu no darba devēja mainīšanas, lai tie nevarētu savā labā izmantot darbinieku trūkumu, kura cēlonis ir no pandēmijas ierobežojumiem izrietošās grūtības ieceļot Honkongā. Mājsaimniecības personāls ierobežojumu dēļ nevarēja apmeklēt savu ģimeni ārvalstīs, un, ieceļojot teritorijā, viņiem tika noteikti īpaši karantīnas pasākumi. Mājsaimniecības personāls netika iekļauts prēmiju shēmās, ko valdība izstrādāja ekonomikas atbalstam.

Cilvēku tirdzniecība

Jūlijā ASV trešo gadu pēc kārtas iekļāva Honkongu otrā līmeņa uzraudzības sarakstā. ASV paziņoja, ka Honkonga neatbilst minimālajiem standartiem cilvēku tirdzniecības izskaušanai, lai gan tā īsteno "ievērojamus centienus". ASV aicināja pieņemt tiesību aktus, lai noteiktu pilnu kriminālatbildību par visiem cilvēku tirdzniecības veidiem.

Decembrī valdība ieviesa stingrāku politiku attiecībā uz to personu izraidīšanu, kuras pieprasījušas neizraidīšanu⁴⁵. Imigrācijas departaments var izraidīt tiesas spriedumus gaidošos prasītājus, tiklīdz tiesa noraida viņu pieteikumu par izskatīšanu tiesā. Tiek lēsts, ka ar tūlītēju izraidīšanu var saskarties 1200 cilvēku. Cilvēktiesību jomas juristi pauda nožēlu par apspriešanās trūkumu ar

⁴² <https://theinitium.com/article/20220225-hongkong-domestic-workers-who-caught-the-covid19-virus/>.

⁴³ <https://www.scmp.com/yp/discover/news/hong-kong/article/3177657/no-home-away-home-domestic-workers-terminated-after>.

⁴⁴ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202209/30/P2022093000326.htm?fontSize=1>.

⁴⁵ <https://www.scmp.com/news/hong-kong/law-and-crime/article/3202303/new-get-tough-policy-refugee-appeals-against-deportation-orders-comes-force-hong-kong>.

nevalstiskajām organizācijām, pilsoniskās sabiedrības grupām, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos Honkongā un juridisko profesiju pārstāvjiem.

II. Ekonomikas attīstība

Honkongas ekonomika ir ļoti atvērta (preču tirdzniecība veidoja vairāk nekā 300 % no IKP). Tā ir piektā lielākā tirdzniecības ekonomika pasaulē (2021. g.)⁴⁶, kā arī trešais ieguldījumu plūsmu galamērķis pasaulē (2021. g.). Tā ir septītais lielākais ieguldījumu avots pasaulē⁴⁷.

Honkonga turpināja izmantot neatkarīgas pilnvaras, īstenojot tirdzniecības nolīgumus, nosakot monetāro politiku neatkarīgi no Ķīnas kontinentālās daļas un patstāvīgi piedaloties daudzās starptautiskās organizācijās un daudzpusējās struktūrās. Šīs organizācijas ietver Finanšu darījumu darba grupu un Pasaules tirdzniecības organizāciju. Honkonga arī saglabājās kā jurisdikcija, kas ir atsevišķa no Ķīnas kontinentālās daļas, jo īpaši ekonomikas politikas jomā. Tā saglabāja atsevišķu no kapitāla ierobežojumiem brīvu valūtu, kā arī atsevišķas regulatīvās struktūras teritorijā strādājošo uzņēmumu uzraudzībai. Viena no valdības galvenajām prioritātēm bija veicināt talantu un uzņēmumu atgriešanos Honkongā un nostiprināt ekonomisko integrāciju ar Ķīnas kontinentālo daļu.

Finanšu jomā Honkonga joprojām ir viens no lielākajiem kapitāla tirgiem pasaulē, kā arī tā arvien ir saistīta ar Ķīnas finanšu tirgu.

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konferences 2022. gada Pasaules investīciju ziņojumu (jūnijā)⁴⁸ Honkonga 2021. gadā joprojām bija **pasaulē trešais lielākais ārvalstu tiešo investīciju galamērķis**. Tomēr ārvalstu uzņēmumi samazināja savu klātbūtni un ārvalstu un vietējie talanti devās prom, galvenokārt Covid-19 ierobežojumu dēļ. Tā rezultātā iedzīvotāju skaits 2022. gada jūnijā bija samazinājies par 121 500 jeb 1,6 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu (95 000 iedzīvotāju neto aizplūdes dēļ un 26 500 dzimstību pārsniegušās mirstības dēļ)⁴⁹.

⁴⁶ *World Trade Statistical Review 2022*, Pasaules Tirdzniecības organizācija, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2022_e.htm.

⁴⁷ *World Investment Report 2022*, Apvienoto Nāciju Organizācijas konference par tirdzniecību un attīstību, <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>.

⁴⁸ *World Investment Report 2022*, ar ko uzrauga globālās un reģionālās investīciju tendences un valstu un starptautiskās politikas attīstību, Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konference, 2022. gada 9. jūnijs, ziņojums pieejams šeit: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2022>.

⁴⁹ Paziņojums preseī: *Mid-year population for 2022*, 2022. gada 11. augusts, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments, pieejams šeit: https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5078.

2022. gadā Honkongas ekonomikā iestājās lejupslīde. Pēc 6,3 % pieauguma 2021. gadā rādītājs saruka par 3,3 % 2022. gada pirmajos deviņos mēnešos, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu⁵⁰. Finanšu nozare un tirdzniecības un loģistikas nozare, kurām 2021. gadā bija labi darbības rādītāji, gada laikā saskārās ar kavēkļiem. Turklāt no tūrisma atkarīgajās nozarēs joprojām bija nepietiekami darbības rezultāti, jo nebija tūristu. Honkongas ekonomikai **vēl jāatgriežas tās 2018. gada līmenī** (pirms pandēmijas un pirms 2019. gada protestiem).

Inflācija joprojām bija mērena — gada pirmajos desmit mēnešos patēriņa cenu indekss pieauga par 1,9 %⁵¹.

Darba tirgus bija stabils. Bezdarba līmenis aprīlī sasniedza 5,4 %, bet 2022. gada oktobrī pakāpeniski samazinājās līdz 3,8 % (pietuvojoties gada sākumā reģistrētajiem 3,9 %)⁵². 2022. gada pirmajos 10 mēnešos tas bija vidēji 4,5 %, kas uzskatāms par uzlabojumu, salīdzinot ar 5,2 % 2021. gadā, bet pirms Covid-19 krīzes pārsniedza 3 % diapazonu.

Tirdzniecības un loģistikas nozare saruka. Tā veido aptuveni 20 % no Honkongas IKP un veicināja ekonomikas atveseļošanos 2021. gadā. IKP no importa un eksporta nozares 2022. gada pirmajā pusgadā pieauga par 6,9 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Tas notika līdz ar Honkongas ārējās preču tirdzniecības vērtības samazināšanos pirmajos 10 mēnešos par 4,0 % līdz 7,97 triljoniem HKD (984 miljardiem EUR)⁵³, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Situācija gada laikā pasliktinājās, un ārējā tirdzniecība samazinājās par 11,1 %, salīdzinot ar jūlija–oktobra periodu un iepriekšējo gadu.

Finanšu nozarē (23 % no Honkongas IKP), kas pēdējos gados ir bijis galvenais izaugsmes virzītājspēks, 2022. gada pirmajā pusē izaugsme ievērojami palēninājās un pieauga tikai par 0,8 % salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu⁵⁴.

Sākotnējo publisko piedāvājumu (*Initial Public Offerings, IPO*) skaits pirmajos 11 mēnešos samazinājās līdz 69 no 83 tajā pašā periodā 2021. gadā, un *IPO* piesaistītā summa samazinājās par 70,6 % līdz 87,8 miljardiem HKD (10,8 miljardiem EUR), salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

⁵⁰ [Advance estimates on Gross Domestic Product for third quarter of 2022](#), 2022. gada novembris, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments.

⁵¹ Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode270.html#section3>.

⁵² Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode200.html#section3>.

⁵³ Valūtas kurss, sākot no 2022. gada decembra: 1 EUR = 8,0965 HKD.

⁵⁴ IKP ķēdes apjomi pēc saimnieciskās darbības veidiem — koriģēto (2019. gada) dolāru izteiksmē, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501.

2021. gadā pilsēta bija pasaulē ceturtais lielākais *IPO* centrs pēc tam, kad ierindojās otrajā pozīcijā 2020. gadā un pirmajā pozīcijā 2019. gadā.

Kopš gada sākuma **Honkongas *Hang Seng* indekss** ir zaudējis 15,8 % no savas vērtības (13. decembrī), un **tirgus kapitalizācija** Honkongas fondu biržā samazinājās par 21,4 % līdz 33,3 triljoniem HKD (4,1 triljoniem EUR). 2022. gada septembra beigās Honkonga bija septītais lielākais pasaules un ceturtais lielākais Āzijas akciju tirgus, vērtējot pēc tirgus kapitalizācijas, kā arī lielākais ārzonas centrs darījumiem renminbos. Vidējais tirgus dienas apgrozījums pirmajos 11 mēnešos samazinājās par 27,7 % līdz 124 miljardiem HKD (15,3 miljardiem EUR), salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu⁵⁵.

Tirgus kapitalizācijas un *IPO* kritumu izraisīja globālu un reģionālu kavēkļu kombinācija. Tie bija, piemēram: i) pieaugoša inflācija un stingrākas monetārās politikas ieviešana; ii) globālās ekonomikas vājināšanās un ģeopolitiskā spriedze; un iii) bažas par Ķīnas ekonomiku un “dinamisko Covid-19 nulles politiku”, jo īpaši tāpēc, ka Honkongas akciju tirgus kapitalizācijā dominē Ķīnas kontinentālās daļas uzņēmumi.

Nozarēm, kas ir atkarīgas no tūristu izdevumiem (mazumtirdzniecība, pārtika un dzērieni, transports, ceļojumi, viesmīlība) joprojām bija sliktāki darbības rezultāti, jo ceļošanas ierobežojumu atvieglošana gada nogalē neizraisīja tūristu plūsmu būtisku pieaugumu. Honkonga 2022. gada pirmajos 10 mēnešos uzņēma tikai 330 223 apmeklētājus⁵⁶, kas ir mazāk nekā 1 % no 65 miljoniem apmeklētāju 2018. gadā (78 % no tiem bija Ķīnas kontinentālās daļas iedzīvotāji, kas veido aptuveni 40 % no pilsētas mazumtirdzniecības apjoma). 2022. gada pirmajā pusgadā **izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozares un vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības IKP** samazinājās attiecīgi par 16,7 % un 7,1 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. To devums IKP veidoja attiecīgi tikai 46 % un 41 % no 2018. gada pirmajā pusgadā novērotajiem līmeņiem. 2022. gada pirmajos 10 mēnešos mazumtirdzniecība samazinājās par 0,7 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu un sasniedzot 286,8 miljardus HKD (35,4 miljardus EUR). Pirmajos deviņos mēnešos restorānu ieņēmumi samazinājās par 9,2 % līdz 61,3 miljardiem HKD (7,6 miljardiem EUR), salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Abi iepriekš minētie apjomi bija par aptuveni 30 % zemāki par 2018. gadā reģistrēto

⁵⁵ Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) ziņojums. *Detailed Assessment of Observance on Principles for Financial market Infrastructures for the People's Republic of China–Hong Kong Special Administrative Region*, Ziņojums par valsti Nr. 21/122, 2021. gada 15. jūnijs, pieejams šeit: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2021/06/15/Peoples-Republic-of-ChinaHong-Kong-Special-Administrative-Region-Financial-Sector-460761>.

⁵⁶ [Honkongā ieradušos apmeklētāju skaits, Honkongas Tūrisma padome, dati pieejami šeit: https://partnernet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html](https://partnernet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html).

līmeni. Obligātās karantīnas dēļ viesnīcas numuru izmantojuma koeficients bija 65 % (salīdzinot ar 61 % 2021. gadā un 91 % 2018. gadā).

Arī **aviācijas** un ar to saistīto nozaru vide bija sarežģīta. Lidojumu skaits Honkongas starptautiskajā lidostā pirmajos 10 mēnešos samazinājās par 5,3 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, sasniedzot tikai 30 % no 2018. gadā novērotā līmeņa. Pasažieru skaits pieauga līdz 3 miljoniem (no 1 miljona 2021. gada pirmajos 10 mēnešos), taču tas bija tikai 5 % no 2018. gadā reģistrētajiem 61,8 miljoniem pasažieru. Gaisa kravu apjoms šajā periodā samazinājās par 14 %, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, sasniedzot tikai 84 % no 2018. gada līmeņa. Lai gan lidojuma apturēšanas mehānisms 2022. gada otrajā pusē tika atcelts, ierobežojumi, kas bija spēkā gaisa kuģu apkalpei, apgrūtināja lidojumu skaita palielināšanu.

Būvniecības nozarē pirmajā pusgadā tika fiksēts IKP pieaugums par 5,3 %, bet **nekustamo īpašumu darījumu** apmērs šajā pašā periodā samazinājās par 6,8 %. Nekustamo īpašumu cenas un īres cenas pirmajos deviņos mēnešos saruka, taču Honkonga joprojām bija viena no dārgākajām pilsētām pasaulē⁵⁷.

Honkongas Monetārā iestāde (*Hong Kong Monetary Authority, HKMA*) vairākas reizes iejaucās, lai atbalstītu Honkongas dolāru, kad ASV pieauga procentu likmes un palielinājās ASV dolāra vērtība. Šīs rīcības mērķis bija nodrošināt, lai valūtas maiņas kurss nenokristos zem zemākās robežas 7,85 HKD diapazonā, kurā 1 USD atbilst 7,75–7,85 HKD saskaņā ar ĪPA piesaistīto valūtas maiņas kursa sistēmu. 2022. gada laikā *HKMA* palielināja Honkongas bāzes likmi no 0,50 % gada sākumā līdz 4,25 % (novembra beigās). *HKMA* izmantoja arī ĪPA ārvalstu valūtas rezerves aktīvus, kuru apjoms samazinājās no 497 miljardiem USD gada sākumā līdz 423 miljardiem USD novembra beigās.

Uzņēmējdarbības vide

Gada gaitā galvenā uzņēmējdarbības aprindu problēma bija Covid-19 politika. Noskaņojumu uzņēmējdarbības vidē negatīvi ietekmēja arī **politiskās norises**. Minētās norises ietvēra informācijas brīvības apdraudējumus, *NSL* īstenošanu, datu privātumu un sankcijas.

Uzņēmējdarbības aprindas iestājās par ceļveža izveidi Covid-19 ierobežojumu pilnīgai atcelšanai. Ierobežojumi, to skaitā obligātās pārbaudes

⁵⁷ Saskaņā ar *The Economist* veikto pētījumu *Worldwide Cost of Living 2022*, pieejams šeit: <https://www.economist.com/graphic-detail/2022/11/30/the-worlds-most-and-least-expensive-cities>.

un karantīnas risks pozitīva testa gadījumā, joprojām radīja šķēršļus talantu un tūristu plūsmas atjaunošanai. Robežu daļējā atvēršana mazināja Honkongas kā reģionālo galveno biroju atrašanās vietas konkurētspēju. Situāciju saasināja ierobežojumi Ķīnas kontinentālajā daļā (ieskaitot karantīnas prasības ieceļotājiem no Honkongas), kas ietekmēja Honkongas kā uzņēmējdarbības vārtejas lomu. Neskatoties uz karantīnas pasākumu atvieglošanu septembrī, apmeklētāju skaits oktobrī bija tikai 2,5 % no līmeņa, kāds bija pirms Covid-19 pandēmijas (2019. gada oktobrī), un tas kavēja pilnīgu uzņēmējdarbības atveseļošanos.

Ikgadējā Honkongas ārvalstu uzņēmumu aptauja⁵⁸ parādīja, ka 2022. gada 1. jūnijā **ārvalstu uzņēmumu skaits** (izņemot Ķīnas kontinentālās daļas uzņēmumus) turpināja samazināties par 5,2 % salīdzinājumā ar 2019. gada jūniju (līmenis pirms Covid) un par 1,5 % salīdzinājumā ar 2021. gada jūniju. Vēl pamanāmāk samazinājās ārvalstu uzņēmumu reģionālo biroju skaits (par 12,5 % kopš 2019. gada jūnija un par 3,7 % kopš 2021. gada jūnija). Šie skaitļi atbilda subjektīvajiem pierādījumiem par to, ka uzņēmumi samazina savas darbības apmēru Honkongā vai tiek pārcelti uz citām pilsētām. Lai gan aptauja liecināja, ka ir samazinājies tādu ārvalstu uzņēmumu skaits, kuri nav Ķīnas izcelsmes, Ķīnas kontinentālās daļas uzņēmumu skaits Honkongā kopš 2019. gada jūnija bija pieaudzis par 17,5 %.

Pēdējo 2 gadu laikā **vietējā darbaspēka apjoms** ir samazinājies par 140 000 darbinieku (2022. gada oktobrī)⁵⁹, un tas skaidrojams gan ar emigrāciju, gan ārvalstu darbinieku aizbraukšanu no pilsētas.

Savā ikgadējā **politiskajā uzrunā** 2022. gada 19. oktobrī izpildvaras vadītājs *John Lee* ierosināja politiku ekonomikas atbalstam un attīstības veicināšanai. Lai turpinātu pilnveidot Honkongu kā inovācijas un tehnoloģiju (I&T) centru, *John Lee* paziņoja mērķi 5 gadu laikā piesaistīt 10 miljardus HKD (1,2 miljardus EUR) I&T jomā. Šajā nolūkā tiks paplašināta Īpašās Pārvaldes Apgabala I&T infrastruktūra, kā arī tiks piešķirti 10 miljardi HKD (1,2 miljardi EUR), lai atbalstītu Honkongas universitāšu pētniecības un izstrādes komercializāciju. Attiecīgi tiks veicināta arī augstvērtīga ražošana. Honkongas kā tirdzniecības un loģistikas centra statuss tiks atbalstīts, koncentrējoties uz augstas pievienotās vērtības jūrniecības pakalpojumiem un loģistiku, intermodāliem pārvadājumiem un sauszemes un pārrobežu plūsmu veicināšanu uz kontinentālo daļu. Tiks arī racionalizētas darbības lidostā, kurā gada laikā tika atklāts trešais skrejceļš. Attiecībā uz Honkongas kā finanšu centra konkurētspēju paziņotie pasākumi

⁵⁸ Report on 2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments,

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>.

⁵⁹ Izpildvaras vadītāja 2022. gada politiskā uzruna, 2022. gada oktobris, pieejama šeit:

<https://www.policyaddress.gov.hk/2022/en/policy.html>.

ietvēra *Bond Connect* shēmas⁶⁰ dienvīdu posma uzlabošanu, Honkongas kā pasaulē lielākā Ķīnas juaņu darījumu centra nostiprināšanu un atbalstu apdrošināšanas un aktīvu un līdzekļu pārvaldības jomām (ieskaitot nodokļu atbrīvojumus, lai piesaistītu Honkongai vairāk ģimenes līdzekļu pārvaldības biroju). Citas prioritātes ietver Honkongas kā intelektuālā īpašuma un komercšķirējtiesas centra attīstību.

Ziemeļu metropole — attīstības zona, kas aptvers dzīvojamos rajonus un I&T centru un atrodas uz robežas ar Ķīnas kontinentālo daļu, veicinās Honkongas integrāciju ar Šeņdzeņas pilsētu un Lielā līča apgabalu (*Greater Bay Area, GBA*). Ir sākti **Ziemeļu metropoles** infrastruktūras darbi. Jaunā apkaimē ietvers pirmo “dubultās piekļuves zonu” starp Ķīnas kontinentālo daļu un Honkongu. Tas veicinās pilsētas ekonomiskā un administratīvā pamata centra pārvietošanu uz ziemeļiem, savukārt pilsētas dienvīdu daļa koncentrēsies uz tūrismu un atpūtas aktivitātēm. Vides organizācijas ir norādījušas, ka attīstība var ietekmēt dabas rezervātus un mitrāju aizsardzības parkus, kuriem ir liela nozīme klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanā.

Zaļā finansējuma jomā Honkonga gada laikā emitēja papildu zaļās obligācijas saskaņā ar valdības 2018. gadā ieviesto zaļo obligāciju programmu. Mērķis ir veicināt vietējo zaļo obligāciju tirgu, vienlaikus sekmējot pilsētas oglekļa neitralitātes mērķa sasniegšanu. Turklāt birža ievieša brīvprātīgu oglekļa emisijas kvotu tirdzniecības platformu.

Honkonga 31. oktobrī prezentēja **virtuālo aktīvu** stratēģiju⁶¹, kas tiek plaši atzīta par virzību uz labvēlīgāku pozīciju virtuālo aktīvu un kriptovalūtu jomā. Ir ieviests virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzēju licencēšanas režīms, tiks nodrošinātas iespējas mazumtirdzniecības darījumu veikšanai, un virtuālo aktīvu biržas tiks rosinātas nodrošināt klātbūtni Honkongā.

Valdības atbalsts un fiskālais stāvoklis

Paredzams, ka Honkongā 2022.–2023. finanšu gadā (beigsies 2023. gada martā) tiks fiksēts fiskālais deficīts palielināto izdevumu un vājās ekonomikas dēļ. 2022.–2023. gada budžetā vairāk nekā 170 miljardi HKD (21 miljards EUR) bija paredzēti ar Covid-19 saistītiem pasākumiem⁶², piemēram, izolācijas telpu celtniecībai, pandēmijas kontroles centieniem un finansiālam atbalstam

⁶⁰ *Bond Connect* (tāpat kā dažas citas tirgus piekļuves shēmas) ļauj investoriem tirgoties Ķīnas kontinentālās daļas obligāciju tirgū caur Honkongu (ziemeļu virzienā), un Ķīnas kontinentālās daļas investoriem tirgoties Honkongā (dienvīdu virzienā).

⁶¹ Politikas paziņojums: *Development of Virtual Assets in Hong Kong*, Finanšu pakalpojumu un valsts kases birojs, Honkongas īpašās pārvaldes apgabala valdība, pieejams šeit:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202210/31/P2022103000454.htm>.

⁶² *The 2022-2023 Budget*, finanšu ministra, god. deputāta *Paul Chan Mo-po*, runa,

<https://www.budget.gov.hk/2022/eng/index.html>.

iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Budžets tika izsludināts ar cerībām, ka 2022. gadā ekonomikas apmērs pieaugs par 2–3,5 %, nevis samazināsies, kā tas notika patiesībā.

Septembrī finanšu ministrs brīdināja, ka valsts budžeta deficīts varētu sasniegt 100 miljardus HKD (12,4 miljardus EUR) visā finanšu gadā. Šī būtu trešā deficīta situācija 4 gadu laikā pēc deficīta 17 miljardu HKD apmērā 2019.–2020. gadā, 252 miljardu HKD apmērā 2020.–2021. gadā, savukārt 2021.–2022. gadā tika fiksēts pārpalikums 255 miljonu HKD apmērā⁶³. Tas ir neierasti ekonomikai, kurā parasti ir fiskālais pārpalikums (deficīts 2019.–2020. gadā bija pirmais 15 gadu laikā).

Deficīti tika lielā mērā finansēti, izmantojot Honkongas lielās fiskālās rezerves. Fiskālo rezervju apmērs oktobrī sasniedza 681 miljardu HKD (84,1 miljards EUR), kas ir par 16,5 % mazāk, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, un par 35,2 % mazāk, salīdzinot ar 1 triljonu HKD 2019. gada oktobrī. Rezerves ir līdzvērtīgas aptuveni 12 mēnešu izdevumu apmēram, salīdzinot ar laiku 24 mēnešus pirms Covid-19 pandēmijas.

Tirdzniecības politika

Valdība novembrī paziņoja, ka tiks sāktas oficiālas sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN) ar Peru⁶⁴. Pirmā sarunu kārtā aptvēra tādas jautājumus kā preču un pakalpojumu tirdzniecība, investīcijas, elektroniskā komercija, kā arī mazie un vidējie uzņēmumi. Peru 2021. gadā bija Honkongas piektā lielākā preču tirdzniecības partnere Latīņamerikā. Peru ir arī Klusā okeāna alianses dalībvalsts, attiecībā uz kuru Honkonga izskata iespēju sākt sarunas par BTN.

Gada laikā Honkonga turpināja censties pievienoties reģionālajai visaptverošajai ekonomiskajai partnerībai, izmantojot tās dalībnieku atbalstu.

Līdz šim Honkonga ir parakstījusi astoņus BTN. Tie ir parakstīti ar Ķīnas kontinentālo daļu (2003. gada jūnijā), Jaunzēlandi (2010. gada martā), Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstīm (2011. gada jūnijā), Čīli (2012. gada septembrī), Makao (2017. gada oktobrī), Dienvidaustrumāzijas valstu asociāciju (2017. gada novembrī, pilnīgi stāsies spēkā 2021. gada februārī), Gruziju (2018. gada jūnijā) un Austrāliju (2019. gada martā).

⁶³ Ikmēneša finanšu rezultāti, Valsts kase, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala valdība, pieejami šeit: https://www.try.gov.hk/internet/ehpubl_acc0_monfinancial.html.

⁶⁴ Honkongas Īpašās pārvaldes reģiona valdības paziņojums presei, pieejams šeit: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202211/16/P2022111600587.htm?fontSize=1>.

Ekonomiskā integrācija Ķīnas kontinentālajā daļā

Pandēmijas ietekme 2022. gadā turpināja kavēt Lielā līča apgabala attīstību. Saskaņā ar Valsts padomes 2019. gadā publiskoto Lielā līča apgabala attīstības plāna izklāstu⁶⁵ 2022. gads bija pirmais atskaites punkts virzībā uz optimizētu rūpniecības struktūru un koordinētu attīstību, kas ietver saprātīgu darba dalīšanu, ražošanu un dzīvesveidu ar zemu oglekļa emisiju līmeni.

Ķīnas nacionālajā **četrpadsmitajā piecgades plānā**, kas tika publicēts 2021. gada martā, ir atkārtoti norādīti Lielā līča apgabala mērķi un aprakstīta Honkongas loma. Honkongai jānostiprina sava starptautiskā finanšu centra loma un jāpadziļina Honkongas un Ķīnas kontinentālās daļas savstarpējā piekļuve vienai otras finanšu tirgiem. Piecgades plāns noteica Honkongai turpmākas pilnvaras attīstīties kā tirdzniecības, I&T un transporta centram, arī nodrošināt infrastruktūras savienojamību ar Lielā līča apgabalu. Ir arī dzinātāji jāpilnveido starptautiskie juridiskie un strīdu izšķiršanas pakalpojumi un intelektuālā īpašuma tirdzniecība. Īpašās Pārvaldes Apgabala mērķis ir veicināt kapitāla un talantu piesaisti Lielā līča apgabalam.

Cjanhai Šeņdzeņas–Honkongas moderno pakalpojumu nozares sadarbības zona (Šeņdzeņa) 2022. gada jūnijā paziņoja par deviņiem ar Honkongu saistītiem veicināšanas pasākumiem, kas aptver tādas jomas kā jaunatnes inovācija un uzņēmējdarbība, tehnoloģiju izstrāde, finanšu pakalpojumi, juridiskie pakalpojumi un medicīnas pakalpojumi.

Citi izpildvaras vadītāja politikas uzrunā minētie Lielā līča apgabalam paredzētie pasākumi ir šādi: 1) stiprināt atbalstu Honkongas uzņēmumiem, kas izvērš savu darbību Lielā līča apgabalā; 2) uzlabot intermodālo pārvadājumu integrāciju un Honkongas lidostas savienojamību ar Lielā līča apgabalu (ieskaitot tiešā transfēra iespējas); 3) veicināt juridiskās prakses un mediācijas konvergenci; un 4) plašāk izmantot Honkongā reģistrētas zāles un medicīnas ierīces Lielā līča apgabalā (2021. gadā īstenoto veicināšanas pasākumu satvarā).

Honkonga arī cenšas nodrošināt, ka apdrošināšanas uzņēmumiem ir ļauts sniegt apdrošināšanas pēcpārdošanas pakalpojumus Lielā līča apgabala pilsētās. Mērķis ir sniegt atbalsta pakalpojumus Lielā līča apgabala iedzīvotājiem, kuriem ir Honkongā izsniegta apdrošināšanas polise, un izveidot savstarpēju piekļuvi apdrošināšanas tirgiem.

III. Honkongas un Ķīnas kontinentālās daļas attiecības

⁶⁵ *Outline Development Plan for the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area* (neoficiāls tulkojums), pieejams šeit: <https://www.bayarea.gov.hk/en/outline/plan.html>.

Ķīnas Komunistiskās partijas ģenerālsekretārs un **Ķīnas prezidents Xi Jinping** apmeklēja Honkongu no 30. jūnija līdz 1. jūlijam, lai atzīmētu Honkongas nodošanas Ķīnai 25. gadadienu. Tā bija viņa pirmā vizīte Honkongā kopš 2017. gada un pirmā ārpus Ķīnas kontinentālās daļas kopš Covid-19 uzliesmojuma 2020. gadā. *Xi Jinping* vadīja Honkongas sestā termiņa valdības inaugurācijas ceremoniju un pieņēma izpildvaras vadītāja *John Lee* nodoto zvērestu.

Šajā pasākumā *Xi Jinping* uzstājās ar runu, kurā viņš apgalvoja, ka princips “viena valsts, divas sistēmas” kalpo ne tikai Honkongas, bet arī visas valsts pamatinteresēm. Viņš apkopoja pēdējos 25 gadus gūtās mācības un uzsvēra, cik svarīgi ir pilnīgi un uzticami īstenot principu “viena valsts, divas sistēmas”. Tas nozīmē saglabāt centrālās valdības vispārējo jurisdikciju, garantēt Honkongas augsto autonomijas līmeni, nodrošināt, ka Honkongu pārvalda patrioti, un uzturēt Honkongas atšķirīgo statusu un priekšrocības.

Turklāt *Xi Jinping* izvirzīja jaunajai pārvaldei un sabiedrībai “četrus priekšlikumus” — uzlabot pārvaldību, turpināt radīt spēcīgu stimulu izaugsmei, risināt cilvēku bažas un strādāt kopā, lai saglabātu harmoniju un stabilitāti. Prezidents tikās ar likumdevējvaras, tiesu, privātā sektora pārstāvjiem un dažādu sabiedrības slāņu vadītājiem un apskatīja Tautas atbrīvošanas armijas garnizonu.

Turpmākajās nedēļās pēc *Xi Jinping* vizītes valdība un Pekinu atbalstošās organizācijas sarīkoja 1. jūlija runas izskatīšanas seminārus. Izglītības birojs izdalīja runas kopijas skolām un bērnudārziem.

Pirms Komunistiskās partijas kongresa tika veiktas vairākas personāla izmaiņas centrālajās valdības aģentūrās, kas ir atbildīgas par Honkongu, to skaitā Tautas atbrīvošanas armijas Honkongas garnizonā.

Ceļošana starp Honkongu un Ķīnas kontinentālo daļu joprojām bija ierobežota. Izpildvaras vadītājs *John Lee* atcēla savu pirmo vizīti uz Guandunas provinci. Nacionālā tautas kongresa delegātu vizīte no Honkongas uz Siņdzjanu augustā bija jāatliek pandēmijas dēļ.

Honkongas delegātu ievēlēšana Nacionālā tautas kongresa deputātu amatos notika 15. decembrī. Delegātu ievēlēšanas kārtība, ko Nacionālais tautas kongress pieņēma 2022. gada martā, paredzēja, ka vēlēšanu kolēģijā drīkst iesaistīties tikai Ķīnas vēlēšanu komitejas locekļi.

Oktobrī Ķīna atsauca sešas amatpersonas no sava konsulāta Lielbritānijā, Mančestras pilsētā pēc tam, kad Apvienotās Karalistes tiesībaizsardzības iestādes

lūdza atcelt šo personu diplomātisko imunitāti saistībā ar incidentu, kurā bija iesaistīti ārvalstnieki, kuri protestēja Honkongas demokrātijas vārdā⁶⁶.

Izpildvaras vadītāja *John Lee* pirmās vizītes laikā Pekinā laikā no 21. līdz 24. decembrim prezidents *Xi Jinping* un premjerministrs *Li Keqiang* atzinīgi novērtēja izpildvaras vadītāja darbu. *John Lee* tikās arī ar Ķīnas komunistiskās partijas otro augstāko amatpersonu *Li Qiang*.

Ķīnas kontinentālā daļa bija Honkongas lielākais preču tirdzniecības partneris, kas 2022. gada pirmajos 10 mēnešos veidoja 49 % no Honkongas kopējā tirdzniecības apmēra. Savukārt Honkonga bija nozīmīgs Ķīnas kontinentālās daļas tirdzniecības centrs un 2022. gada pirmos deviņus mēnešus bija piektā lielākā Ķīnas tirdzniecības partnere.

Guandunas province joprojām ir būtiska Honkongas bāze, kas nodrošina izvešanu pārstrādei. Honkongas nozīmīgākais tirdzniecības nolīgums ir Ciešākas ekonomiskās partnerības nolīgums ar Ķīnas kontinentālo daļu (2003. g.). Nolīgumā 2022. gadā netika izdarīti būtiski grozījumi. To preču vērtība, kuras reeksportētas caur Honkongu no Ķīnas kontinentālās daļas un uz to, veidoja aptuveni 90 % no Honkongas kopējās reeksporta tirdzniecības vērtības (2021. g.).

Honkonga turpināja būt Ķīnas kontinentālās daļas galvenais ārzonas finanšu centrs un investīciju centrs. 2021. gada beigās Ķīnas kontinentālā daļa bija Honkongas lielākais ienākošo ārvalstu tiešo ieguldījumu (ĀTI) avots (izņemot ārzonas centrus) un Honkongas izejošo ĀTI pirmais galamērķis, kas veidoja attiecīgi 28 % un 49 % no visiem krājumiem⁶⁷. Savukārt Honkonga joprojām bija galvenais galamērķis Ķīnas kontinentālās daļas ĀTI un galvenais ĀTI avots Ķīnas kontinentālajā daļā — vairāk nekā puse no kopējā apjoma katrā virzienā. Honkongā bija kotēti 1395 Ķīnas kontinentālās daļas uzņēmumi, kas veido 77 % no kopējās tirgus kapitalizācijas.

Honkongas un Ķīnas kontinentālās daļas kapitāla tirgi ir savienoti ar ***Stock Connect*** shēmu, kas saista Honkongas fondu biržu ar tās līdziniecēm Šanhajā un Šeņdženā, un ar ***Bond Connect*** savstarpējo tirgu piekļuves shēmu obligāciju tirgiem. To 2021. gada septembrī papildināja ***Wealth Management Connect*** shēmas ieviešana Lielā liča apgabalā. Tas ļauj atbilstīgiem Ķīnas kontinentālās daļas, Honkongas un Makao iedzīvotājiem ieguldīt līdzekļu pārvaldības produktos, ko bankas izplata cita citās tirgū.

⁶⁶ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/47096428/248254/UK-row-ends-as-China-recalls-diplomats>.

⁶⁷ *Statistical report on External Direct Investment Statistics of Hong Kong* (2021. gada izdevums), 2022. gada 9. decembris, pieejams šeit: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>.

Honkonga nostiprināja preferenciālo savstarpējo piekļuvi Ķīnas kontinentālās daļas kapitāla tirgum. Biržā tirgotie fondi (*Exchange-traded Funds, ETF*) tika iekļauti *Stock Connect* shēmā, ļaujot starptautiskiem investoriem iegādāties atbilstīgus *ETF* kontinentālajā daļā, kā arī kontinentālās daļas investoriem iegādāties atbilstīgus *ETF* Honkongā. Tika izziņota arī *Swap Connect* shēma⁶⁸. Tā veicinās Honkongas un Ķīnas kontinentālās daļas savstarpēju piekļuvi starpbanku procentu likmju mijmaiņas darījumu tirgiem, nodrošinot papildu ieguldījumu un riska pārvaldības rīku investoriem kontinentālās daļas obligāciju tirgū. Vispirms tiks ieviests virziens uz ziemeļiem, bet virziens uz dienvidiem varētu tikt ieviests vēlākā posmā.

IV. ES un Honkongas divpusējās attiecības un sadarbība

Covid-19 ceļošanas ierobežojumi turpināja aizkavēt ES iestāžu pārstāvju augsta līmeņa vizītes. Ikgadējais **ES un Honkongas strukturētais dialogs** nenotika jau trešo gadu pēc kārtas. ES piešķir lielu nozīmi dialogam gan par problemātiskajiem jautājumiem, gan abpusēju interešu jomām.

Eiropas Savienība joprojām ir lielākā ārvalstu uzņēmējdarbības kopiena, apsteidzot Japānu, ASV un Apvienoto Karalisti. 2022. gada jūnijā Honkongā uzņēmējdarbību bija izveidojuši vismaz 1600 ES uzņēmumu. Daudzi no tiem (857) pilsētā izvietoja savu reģionālo galveno biroju. Eiropas Savienības uzņēmumi darbojās daudzās nozarēs, to skaitā finanšu un uzņēmējdarbības pakalpojumu, tirdzniecības, loģistikas, mazumtirdzniecības, pārtikas un dzērienu, kā arī būvniecības nozarē. Saskaņā ar Honkongas Uzskaites un statistikas departamenta veikto ikgadējo apsekojumu⁶⁹ par ārvalstu uzņēmumiem ES uzņēmumu skaits samazinājās tikai nedaudz (-0,2 %), salīdzinot ar līmeni pirms Covid pandēmijas (2019. gada jūnijā), un to skaits sasniedza 1600 uzņēmumu. Tas liecina, ka ES uzņēmumi bija noturīgāki pret vietējām norisēm nekā citas ārvalstu uzņēmējdarbības kopienas (aptauja liecināja, ka kopējais ārvalstu uzņēmumu skaits samazinājās par 5,2 %). Tomēr ES uzņēmumi, kuri ir samazinājuši dažu darbību apjomu un/vai darbinieku skaitu vai arī tos pārcēlušī, bet joprojām paliek Honkongā, šajā statistikā nav atspoguļoti.

Pirmajos deviņos 2022. gada mēnešos divpusējās preču tirdzniecības apmērs sasniedza 22,1 miljardu EUR, kas ir nemainīgs līmenis (-0,03 %), salīdzinot ar šo pašu periodu 2021. gadā. Eiropas Savienības preču eksporta apmērs uz

⁶⁸ Ķīnas Tautas bankas, Honkongas Vērtspapīru un standartizētu nākotnes darījumu komisijas un Honkongas Monetārās iestādes kopīgais paziņojums, pieejams šeit: <https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2022/07/20220704-3>.

⁶⁹ *Report on 2022 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong*, Honkongas Īpašās Pārvaldes Apgabala Uzskaites un statistikas departaments, pieejams šeit: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>.

Honkongu sasniedza 17,9 miljardus EUR, savukārt importa apmērs no Honkongas sasniedza 4,1 miljardus EUR, tādējādi ES bija pārpalikums 13,8 miljardu EUR apmērā⁷⁰. **Eiropas Savienība bija Honkongas trešā lielākā preču tirdzniecības partnere** 2022. gada pirmajos 10 mēnešos, ierindojoties pēc Ķīnas kontinentālās daļas un Taivānas⁷¹. Honkonga joprojām ir nozīmīga tirdzniecības platforma starp Ķīnas kontinentālo daļu un ES.

Eiropas Savienības divpusējā pakalpojumu tirdzniecība ar Honkongu 2021. gadā pieauga par 25,1 % salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, sasniedzot 34,1 miljardu eiro⁷². Eiropas Savienības imports no Honkongas sasniedza 12,3 miljardus EUR, savukārt ES eksports uz Honkongu sasniedza 21,8 miljardus EUR (provizoriskie dati). Rezultātā ES radās 9,5 miljardu EUR liels tirdzniecības pārpalikums. Provizoriskie dati par 2022. gada pirmo pusgadu liecina par spēcīgu pakalpojumu divpusējās tirdzniecības pieaugumu ar Honkongu (+21,4 % salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, sasniedzot 19,3 miljardus EUR) un ES tirdzniecības pārpalikumu 4,7 miljardu EUR apmērā⁷³.

Savstarpējie **ieguldījumi** joprojām bija nozīmīgi — saskaņā ar jaunākajiem datiem uzkrātās investīcijas no Honkongas uz ES sasniedza 162 miljardus EUR, bet investīcijas no ES uz Honkongu — 128 miljardus EUR⁷⁴.

Eiropas Komisija un Honkongas iestādes atrisināja vairākus jautājumus saistībā ar **pārtikas preču tirdzniecību**. Tika īstenota pāreja uz jaunu platformu (*TRACES NT*) dzīvnieku izcelsmes produktu eksportam no ES.

Operatīvās darbības, kas plānotas saskaņā ar ES un Honkongas muitas sadarbības un savstarpējās administratīvās palīdzības nolīgumu un rīcības plānu muitas noteikumu piemērošanai **intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) jomā**, apgrūtināja Covid-19 ierobežojumi. Honkonga joprojām bija otrā lielākā izcelsmes vieta pēc to Eiropas Savienībā importēto preču vērtības, ar kurām tiek pārkāptas IĪT, pat ja šīs preces netiek ražotas šajā pilsētā. Tikšanās ar Muitas un akcīzes nodokļu pārvaldes vadību 2022. gadā Honkongā nenotika.

Attiecībā uz **nodokļu sistēmu** Rīcības kodeksa grupa sazinājās ar jurisdikcijām, kuras tika atzītas par būtiskām saistībā ar to atbrīvojumiem attiecībā uz ārvalsts

⁷⁰ Eurostat: Eiropas Savienības preču tirdzniecība, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/mainxtnet.do>.

⁷¹ Statistikas ziņojums par Honkongas ārējo preču tirdzniecību (2022. gada oktobris), 2022. gada 6. decembris, pieejams šeit: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020005&scode=230>.

⁷² Eurostat: Eiropas Savienības pakalpojumu tirdzniecība — gada dati (provizoriski), https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_its6_det/default/table?lang=en.

⁷³ Eurostat: Eiropas Savienības un eurozonas maksājumu bilance — ceturkšņa dati, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_EU6_Q__custom_457552/default/table.

⁷⁴ Eurostat: Eiropas Savienības ārvalstu ieguldījumu statistika, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_fdi6_geo/default/table?lang=en.

izcelsmes ienākumiem (*Foreign Sourced Income Exemptions, FSIE*), to skaitā Honkongu. Dialoga un sniegtās informācijas rezultātā Honkonga apņēma reformēt *FSIE* režīmu līdz 2022. gada beigām, jo tas tika atzīts par neatbilstīgu. 2022. gada 14. decembrī tika pieņemts likumprojekts par Honkongas nodokļu reformu attiecībā uz *FSIE* režīmu⁷⁵. Darbs pie vadlīniju ieviešanas joprojām turpinās.

Sestais ikgadējais **TAIEX cilvēku tirdzniecības apkarošanas pasākums** notika 2022. gada 26. un 27. janvārī. Darbsemināru veidoja divas pusdienu ilgas tiešsaistes sesijas, kurās aplūkoja ar Covid-19 saistītās starptautiskās tendences, cilvēku tirdzniecības, tostarp etnisko minoritāšu piespiedu laulības, apkarošanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, cilvēku tirdzniecības gadījumu finanšu izmeklēšanu un palīdzību cilvēku tirdzniecības upuriem. Šī bija otrā reize, kad pasākums notika tiešsaistē. Apmeklētība no Honkongas puses bija pienācīga, un pasākumā piedalījās aptuveni 70 dalībnieku no vairākiem valdības departamentiem. Darbseminārā uzstājās septiņi eksperti no ES.

Lai sadarbotos ar Honkongu, tika izveidots **ES un Honkongas iesaistīšanās atbalsta mehānisms**. Tika organizēti publiski pasākumi attiecībā uz nodokļu reformas (*FSIE*) un ilgtspējas jautājumiem.

Ar Covid-19 saistīto ierobežojumu dēļ gada pirmajā pusgadā nevarēja organizēt **publiskās diplomātijas pasākumus**, piemēram, Eiropas dienu. Pēc ierobežojumu atvieglošanas klātienēs darbības tika pakāpeniski atsāktas.

Eiropas Savienības birojs organizēja **2022. gada ES filmu festivālu**, kurā tika demonstrēta ukraiņu filma. Pasākumu vidū bija arī pludmales tīrīšana, Starptautiskā diena pret homofobiju, transfobiju un bifobiju, dokumentālo filmu festivāls, *Speak Dating* (pasākums, kas popularizē ES valodas), Starptautiskā diena vardarbības pret sievietēm izskaušanai un Pasaules AIDS diena. Ar *NSL* radītās vides dēļ ES birojs nerīkoja publiskus pasākumus attiecībā uz pamatbrīvībām un cilvēktiesībām.

Padomes 2020. gada jūlija secinājumos par Honkongu bija paredzēts pienākums nodrošināt demokrātiju atbalstošo aktīvistu **tiesvedības procesu turpmāku novērošanu**. Eiropas Savienības birojs un dalībvalstis 2022. gadā Honkongā veica 71 tiesas procesa novērošanu.

⁷⁵ <https://www.info.gov.hk/gia/general/202212/14/P2022121400286.htm>.